

**Β. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ**

**ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ
ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ**

B.1. Σύντομη Περιγραφή Επαγγελματικών Δραστηριοτήτων (προφίλ επαγγέλματος).

B.1.1. Τομέας δραστηριοτήτων.

Ο κάτοχος διπλώματος Ι.Ε.Κ. της ειδικότητας *Αγιογράφος βυζαντινών εικόνων και τοιχογραφιών* έχει αποδείξει κατά τη διάρκεια των σπουδών και στις εξετάσεις, εσωτερικές και πιστοποίησης, τα εξής: Διαθέτει την απαραίτητη γνώση και ικανότητα να προσφέρει τις υπηρεσίες που δηλώνονται στον τίτλο σπουδών του, είτε ως βοηθός σε οργανωμένα εργαστήρια αγιογραφίας ιδιωτικού φορέα, είτε ως ανεξάρτητος επαγγελματίας.

Ο *Αγιογράφος βυζαντινών εικόνων και τοιχογραφιών* βάσει της θεωρητικής και τεχνικής του κατάρτισης έχει τη δυνατότητα να εκτελεί έργα βυζαντινίζουσας τέχνης και θρησκευτικής θεματολογίας. Οι παραγγελίες από ιδιώτες και εκκλησιαστικούς φορείς μπορούν να εκτελούνται είτε σε φορητές εικόνες είτε σε τοιχογραφίες σύμφωνα με τις τεχνικές στις οποίες ο αγιογράφος ειδικεύτηκε κατά τη διάρκεια της κατάρτισής του.

B.1.2. Επαγγελματικά Καθήκοντα

Ο *αγιογράφος βυζαντινών εικόνων και τοιχογραφιών* έχει τη δυνατότητα να διατηρεί επιχείρηση στην οποία αναλαμβάνει την εκτέλεση παραγγελιών που αφορούν στην ζωγραφική φορητών εικόνων και στον τοιχογραφικό διάκοσμο των εκκλησιών και γενικότερα επιφανειών που του υποδεικνύει ο παραγγελιοδότης.

B.2. Αναλυτική Περιγραφή των απαραίτητων Γνώσεων και Δεξιοτήτων για τη συγκεκριμένη Ειδικότητα.

B.2.1. Περιγραφή Γενικών Γνώσεων και Δεξιοτήτων

- ♦ Γενικές γνώσεις Ιστορίας της Τέχνης από την Παλαιολιθική εποχή έως τα σύγχρονα ρεύματα.
- ♦ Γενικές γνώσεις γύρω από την αγορά της τέχνης και τους όρους της
- ♦ Γενικές γνώσεις σχετικά με τα υλικά και την ποιότητά τους,.
- ♦ Συχνή ενημέρωση σχετικά με τα νέα προϊόντα στην αγορά.
- ♦ Άνεση στις επαφές με υπηρεσίες εξυπηρέτησης.

- ♦ Πνεύμα επικοινωνίας και συνεργασίας.
- ♦ Γνώσεις και συχνή ενημέρωση γύρω από τους τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας.
- ♦ Οικολογική συνείδηση και ενδιαφέρον για συχνή ενημέρωση γύρω από οικολογικά ζητήματα και προστασία περιβάλλοντος.
- ♦ Βασικές γνώσεις ασφάλειας και υγιεινής στο χώρο εργασίας.
- ♦ Βασικές γνώσεις διοίκησης επιχείρησης.

B.2.2. Περιγραφή Βασικών Επαγγελματικών Γνώσεων και Δεξιοτήτων.

- ♦ Βυζαντινή εικονογραφία
- ♦ Βυζαντινή τεχνοτροπία στην εκτέλεση των θεμάτων
- ♦ Αρχιτεκτονική εκκλησιών.
- ♦ Εικονογραφικό πρόγραμμα-διάταξη του διακόσμου στο χώρο του ναού.
- ♦ Φωτογραφία
- ♦ Σχέδιο
- ♦ Θεωρητική κατάρτιση στην ιστορία της βυζαντινής τέχνης με σκοπό την τεκμηρίωση συγκεκριμένων εικονογραφικών επιλογών.
- ♦ Ζωγραφική σύμφωνα με τις τεχνικές fresco, secco, αυγοτέμπερα, λάδι.
- ♦ Στάδια προμελέτης έργου.
- ♦ Στάδια εκτέλεσης έργου.
- ♦ Καταχώρηση, αρχειοθέτηση.
- ♦ Μέτρα αποθήκευσης, φύλαξης και έκθεσης των έργων. Συνθήκες περιβάλλοντος.

B.2.3. Περιγραφή Ειδικών Επαγγελματικών Προσόντων.

- ♦ Σύγχρονη αγιογραφία.
- ♦ Σύγχρονες τάσεις θρησκευτικής τέχνης.
- ♦ Υλικά κατασκευής εικόνων τοιχογραφιών.
- ♦ Ικανότητα προώθησης των προϊόντων.

B.3. Πρόγραμμα Κατάρτισης

B.3.1. Ωρολόγιο Πρόγραμμα.

[Αναπτύσσεται το ωρολόγιο πρόγραμμα, συμβατικής διδασκαλίας. Σε περίπτωση ανοικτής, εξ αποστάσεως, μάθησης, προβλέπεται παράρτημα ειδικών προδιαγραφών. Τα γνωστικά αντικείμενα κατανέμονται σε μαθήματα Βασικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και μαθήματα Εξειδίκευσης].

B.3.1.1. Τα μαθήματα βασικής επαγγελματικής κατάρτισης.

- Τέχνη - Αισθητική
- Ιστορία Τέχνης
- Προστασία περιβάλλοντος
- Ξένη γλώσσα
- Χρήση Η/Υ
- Φωτογραφία
- Τεχνική επικοινωνίας - επιχειρηματικότητα
- Νομοθεσία - Δεοντολογία

B.3.1.2. Τα μαθήματα εξειδίκευσης.

- Τεχνική βυζαντινής αγιογραφίας φορητής εικόνας
- Τεχνική βυζαντινής αγιογραφίας σε τοιχογραφία
- Βυζαντινή εικονογραφία

ΟΛΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ:

« ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ»

ΚΩΔΙΚΟΣ: 176.25

Α/ Α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Α' ΕΞΑΜΗΝΟ			Β' ΕΞΑΜΗΝΟ			Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ			Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ		
		Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
1.	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΥΖ. ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΦΟΡΗΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ	5	9	14	3	6	9	3	6	9	3	6	9
2.	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΥΖ. ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΕ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ				3	6	9	3	6	9	3	6	9
3.	ΤΕΧΝΗ - ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ	2		2									
4.	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ I, II, III, IV	2		2	2		2	2		2	2		2
5.	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ							2		2			
6.	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2		2									
7.	ΑΓΓΛΙΚΑ	3		3	3		3	3		3	3		3
8.	ΧΡΗΣΗ Η/Υ		2	2		2	2						
9.	ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ		2	2									
10.	ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤ Α							1		1			
11.	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ - ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ										2		2
12.	ΣΥΝΟΛΟ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ	14	13	27	11	14	25	14	12	26	13	12	25

Θ = ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ

Ε = ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ

Σ = ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

B.3.2. Γνωστικά Αντικείμενα (Μαθήματα)

B.3.2.1. Στοχοθεσία του προγράμματος κατάρτισης στο θεωρητικό μέρος.

Ο αγιογράφος βυζαντινών εικόνων και τοιχογραφιών πρέπει:

- ❖ Να γνωρίζει τους βασικούς όρους της αισθητικής.
- ❖ Να έχει μία γενική γνώση Ιστορίας της Τέχνης.
- ❖ Να έχει μία ικανοποιητική γνώση της βυζαντινής τέχνης και ειδικότερα της ζωγραφικής, στις διάφορες μορφές της (τοιχογραφίες, ψηφιδωτά, εικόνες, χειρόγραφα).
- ❖ Να έχει μία σαφή εικόνα της εξέλιξης και των τεχνοτροπικών ρευμάτων στην ιστορική πορεία της βυζαντινής και μεταβυζαντινής ζωγραφικής.
- ❖ Να γνωρίζει τις αρχές που διέπουν την ιστόρηση (αγιογράφιση) του ορθόδοξου ναού.
- ❖ Να γνωρίζει τους εικονογραφικούς τύπους (κύκλους, παραστάσεις, μεμονωμένες μορφές).
- ❖ Να γνωρίζει σε ικανοποιητικό βαθμό την αγγλική γλώσσα
- ❖ Να γνωρίζει την εξειδικευμένη αγγλική (ή και ιταλική) ορολογία που αφορά τόσο στην ιστορία της τέχνης (αισθητικούς όρους, ονομασίες ρευμάτων) όσο και στη ζωγραφική (ονομασίες χρωμάτων και άλλων υλικών καθώς και τεχνικών).
- ❖ Να γνωρίζει βασικές αρχές λειτουργίας ηλεκτρονικών υπολογιστών.
- ❖ Να γνωρίζει βασικές αρχές που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος.
- ❖ Να γνωρίζει το νομικό καθεστώς που διέπει το επάγγελμά του και την επιχείρησή του.
- ❖ Να γνωρίζει, κατόπιν και ενημέρωσής του από το Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος, τα διαφορετικά φορολογικά καθεστώτα που ισχύουν κατά περίπτωση (ενοριακοί ναοί, ιδιωτικοί ναοί, φορητές εικόνες για ενορίες, φορητές εικόνες για ιδιώτες).
- ❖ Να γνωρίζει τι ισχύει με το ασφαλιστικό καθεστώς.
- ❖ Να γνωρίζει βασικές αρχές για τον τρόπο οργάνωσης της δικής του επιχείρησης.
- ❖ Να γνωρίζει τις βασικές αρχές που αφορούν στη σύγχρονη τεχνική της επικοινωνίας για καλύτερη προώθηση των προϊόντων του, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

B.3.2.2. Στοχοθεσία του προγράμματος κατάρτισης στο πρακτικό μέρος.

Για τη δημιουργία μίας φορητής εικόνας ή μίας τοιχογραφίας, ο αγιογράφος πρέπει να γνωρίζει:

- ❖ Ελεύθερο σχέδιο.
- ❖ Γραμμικό σχέδιο σε επίπεδο βασικών γνώσεων.
- ❖ Τα κατάλληλα είδη των ξύλων και τις ιδιότητές τους.
- ❖ Τους τρόπους προετοιμασίας του ξύλου ανάλογα με το αν πρόκειται για ζωγραφική με αυγοτέμπερα ή για ζωγραφική με ακρυλικά χρώματα.
- ❖ Πώς να προετοιμάζει τον τοίχο για τοιχογραφία (νωπογραφία, ξηρογραφία).
- ❖ Να σχεδιάζει με μολύβι.
- ❖ Τις μεθόδους αντιγραφής προτύπων: ανθίβολο, προβολή διαφανειών (slides), προβολή με επιδιασκόπιο, σκίτσο σε ριζόχαρτο και καρμπόν.
- ❖ Τη μέθοδο του χρυσώματος.
- ❖ Ποιος χρυσός είναι κατάλληλος για φορητές εικόνες και ποιος για τοιχογραφίες.
- ❖ Τα βασικά και τα συμπληρωματικά χρώματα, τις ονομασίες και τις ιδιότητές τους.
- ❖ Την παρασκευή και την ανάμειξη των χρωμάτων.
- ❖ Την τεχνική ζωγραφικής με αυγοτέμπερα.
- ❖ Την τεχνική ζωγραφικής με ακρυλικά χρώματα.
- ❖ Τις διαφορές στη συμπεριφορά των υλικών μεταξύ των δύο τεχνικών.
- ❖ Τα βερνίκια και τις ιδιότητές τους.
- ❖ Τα στάδια δημιουργίας μίας εικόνας (προπλασμός - γράψιμο - πρώτο, δεύτερο, τρίτο φως - ψιμυθιές).
- ❖ Τον τρόπο απόδοσης των χαρακτηριστικών του προσώπου, ανάλογα και με την ηλικία.
- ❖ Τον τρόπο απόδοσης των μελών του σώματος και των ενδυμάτων.
- ❖ Τον τρόπο απόδοσης του φυσικού τοπίου και των αρχιτεκτονημάτων.

Για την οργάνωση του εργαστηρίου του, ο αγιογράφος πρέπει να γνωρίζει:

- ❖ Τί χώρος τού χρειάζεται.
- ❖ Τα εργαλεία που είναι απαραίτητα στον εξοπλισμό του (τύποι πινέλων από συνθετική και φυσική τρίχα, καβαλέτα, σχεδιαστικό τραπέζι, χάρακες, αλφάδια, προβολείς διαφανειών, επιδιασκόπιο, χαρτιά σχεδίου, ριζόχαρτα, ραπιτογράφοι, μαρκαδοράκια και λοιπή γραφική ύλη).
- ❖ Βασικούς κανόνες υγιεινής για την προστασία του ίδιου και των συνεργατών του, καθώς και του περιβάλλοντος.
- ❖ Τον εξοπλισμό που είναι απαραίτητος για την τήρηση της καθαριότητας και της υγιεινής.
- ❖ Πώς να αναζητά εικονογραφικά πρότυπα από δημοσιεύσεις σε βιβλία και από προσωπική φωτογράφιση.
- ❖ Πώς να ταξινομεί και να εμπλουτίζει το εικονογραφικό αρχείο του, τόσο σε φακέλλους (ντοσιέ) όσο και σε ηλεκτρονική μορφή.

Για την υποβοήθηση της εργασίας του από ηλεκτρονικό υπολογιστή πρέπει να γνωρίζει :

- ❖ Να χειρίζεται scanner.
- ❖ Προγράμματα όπως Word, Excel.
- ❖ Προγράμματα σχεδίασης και επεξεργασίας εικόνας (CorelDraw, PhotoShop).
- ❖ Να αρχειοθετεί το φωτογραφικό του αρχείο στον Η/Υ.
- ❖ Να αρχειοθετεί το πελατολόγιο και τις παραγγελίες του στον Η/Υ.

Για τη φωτογράφιση των αντικειμένων πρέπει να γνωρίζει :

- ❖ Τα είδη των φωτογραφικών μηχανών.
- ❖ Τα βασικά μέρη των φωτογραφικών μηχανών.
- ❖ Τους φακούς και τα είδη φακών.
- ❖ Το βάθος πεδίου.
- ❖ Το βάθος εστίασης.
- ❖ Το φωτόμετρο.

ΟΛΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ

- ❖ Τα είδη των φιλμ και τις ιδιότητές τους.
- ❖ Τα φωτογραφικά χαρτιά, τα είδη και τις ιδιότητές τους.

B.3.2.3. Τα αναλυτικά προγράμματα.

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΦΟΡΗΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 196/εξάμηνο, 14/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μικτό (5 ώρες θεωρία- 9 ώρες εργαστήριο)

[ΠΡΟΣΟΧΗ: Η αναλυτική περιγραφή της ύλης που ακολουθεί αφορά και στα 4 εξάμηνα και πρέπει να κατανεμηθεί από τους εκπαιδευτές]

Αρμονικές αναλογίες προσώπου -απεικονίσεις ανδρών-γυναικών κατά πρόσωπο

- ♦ Αρχές ελεύθερου σχεδίου.
- ♦ Μέθοδοι μεγάλωματος σχεδίου.
- ♦ Άξονες προσώπου και αρμονική θέση των μελών του.
- ♦ Άσκηση με μολύβι και φωτοσκίαση έχοντας πάντα ως πρότυπο βυζαντινή εικόνα.
- ♦ Σύγκριση των μελών του προσώπου μεταξύ τους ως προς τα μεγέθη.
- ♦ Συγχρόνως ασκούμεστε στην πιστή αντιγραφή των μελών του προσώπου και μαθαίνουμε να τα συνθέτουμε σε πρόσωπο αποδίδοντάς το με τις αρχές του ελεύθερου σχεδίου.
- ♦ Αντιστοίχως μαθαίνουμε να χειριζόμαστε το πινέλο προσπαθώντας να επαναλάβουμε την προηγούμενη άσκηση, χρησιμοποιώντας αυτή την φορά πινέλο και αυγοτέμπερα. Η ανωτέρω θεωρία θα συνοδεύεται από απαιτούμενα σκίτσα (μάτια - μύτη - στόμα - αυτιά). Το καθένα θα μελετάται ξεχωριστά.

Οι καταρτιζόμενοι θα προχωρούν στην σύνθεση αυτών δημιουργώντας πρόσωπο σύμφωνα με τις αρχές της Βυζαντινής αγιογραφίας, όσον αφορά στα μεγέθη και την τοποθέτησή τους σ' αυτό, δουλεύοντας πάντα με την χρήση των αξόνων και αποδίδοντάς το με ελεύθερο σχέδιο.

Αρμονικές αναλογίες και παρατηρήσεις στο πρόσωπο του Παιδιού Χριστού

Η θεωρία θα συνοδεύεται από απαιτούμενα σκίτσα κεφαλής του Χριστού και Παιδιού Ιησού που θα βοηθούν στην κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων του. Να χρησιμοποιούνται πάντα οι άξονες προσώπου.

Άσκηση: με μολύβι-πινέλο και αυγοτέμπερα.

Η κατά 3/4 απεικόνιση του προσώπου των αγίων

Σφαιρικότητα - βυζαντινή πλαστικότητα

- Αξονες προσώπου - στόμα - μάτια - μύτη στην κατά 3/4 απεικόνιση.

Η θεωρία θα συνοδεύεται από ανάλογα σκίτσα των μελών και του προσώπου πλαγίων κατά 3/4 και συγχρόνως θα διδάσκεται και η μέθοδος σκίασης.

Ασκήσεις: με μαλακό μολύβι και σκιαγράφιση έχοντας πάντα ως πρότυπο Βυζαντινές εικόνες.

Μέθοδος χρήσεως κιμωλίας και έγχρωμων παστέλ για καλύτερη αισθητική απόδοση.

Αναλογική σχέση κεφαλής με το υπόλοιπο

Στάσεις χαρακτηριστικές χεριών και ποδιών

Και οι ενόπτητες αυτές θα συνοδεύονται από ανάλογα σκίτσα τα οποία θα βοηθήσουν τους σπουδαστές να κατανοήσουν την σωστή τους σχεδίαση.

Μετά την σπουδή των παραπάνω, ο καταρτιζόμενος καλείται, βάσει προτύπων, πάντα βυζαντινής τεχνικής, τα οποία θα έχει επιλέξει ο ίδιος και με την βοήθεια των καθηγητών του να δημιουργήσει πέντε αγιογραφικά έργα διαστάσεων από 20X30 μέχρι 30X40, τα οποία θα φωτοσκιασθούν και θα χρησιμοποιηθούν στην έκθεση που θα γίνει στο τέλος των εξαμήνων.

Χρόνος παράδοσης των παραπάνω έργων είναι το τέλος του πρώτου εξαμήνου. Οι εργασίες αυτές θα γίνονται στα σπίτια τους αλλά κατά τακτά διαστήματα οι σπουδαστές θα είναι υποχρεωμένοι να τα παρουσιάζουν στους καθηγητές για τυχόν παρατηρήσεις, διορθώσεις και παρακολούθηση της προόδου τους. Το χαρτί που θα χρησιμοποιήσουν θα είναι γκρι ανοικτό ή ανοικτό καστανό ή λευκό ματ-γκοφρέ, τα μολύβια μαλακά για το καλύτερο αποτέλεσμα της φωτοσκίασης.

Από αυτά, κάποιες εικόνες θα μπορούν να αποδοθούν έγχρωμες, χρησιμοποιώντας απαλές αποχρώσεις χρωμάτων τύπου έγχρωμης κιμωλίας, ξηρού παστέλ, κτλ.

Στο τέλος, ο καθηγητής θα είναι υποχρεωμένος να διδάξει τον τρόπο με τον οποίο τα έργα αυτά θα διατηρηθούν χωρίς φθορές με την χρήση ειδικών βερνικιών - εφαρμογή στα συγκεκριμένα έργα.

Υλικά και συνδυασμοί χρωμάτων

- Ονομασίες υλικών και χρήση στον χώρο της εικονογράφησης.
- Βασικά και συμπληρωματικά χρώματα
- Αναμείξεις και αποχρώσεις τους.
- Αυγό - πινέλα - γενικές χρήσιμες πληροφορίες.

Ασκήσεις: με πινέλα σε επίπεδο γραμμών.

Το πλάσιμο του προσώπου

Επεξηγήσεις περί προπλασμού - σαρκώματος – γραψίματος, φωτίσματα και ψημιθιές.

Άσκηση:

Ζωγραφίζουμε με χρώμα και με την διαδικασία της τεχνικής της αγιογραφίας ένα μάτι, αφού χρησιμοποιήσουμε υπόστρωμα προπλασμού προσώπου σε ένα τετραγωνισμένο χαρτί ματ. Εδώ ο καθηγητής θα έχει την ευχέρεια να δείξει στην πράξη τι σημαίνει προπλασμός, γραψίματα, φωτίσματα.

Παρόμοιες ασκήσεις θα γίνουν με το στόμα, την μύτη, ένα κομμάτι ρούχου, τμήμα βουνού. Ο καταρτιζόμενος έτσι θα μπορέσει να εξοικειωθεί με τα χρώματα και τα πινέλα.

Πριν την λήξη του Α' εξαμήνου πρέπει να έχουν αγοραστεί τα ξύλα που θα χρησιμοποιηθούν στο επόμενο εξάμηνο.

Για κάθε καταρτιζόμενο-καθηγητή και βοηθό θα αντιστοιχούν τέσσερα ξύλα διαστάσεων 30X40 , 50X70 , 40X60 , 60X70, τα οποία θα προετοιμαστούν με την κατάλληλη διαδικασία επεξεργασίας που απαιτείται στη Βυζαντινή Αγιογραφία, τόσο για την φορητή εικόνα όσο και για την τοιχογραφία.

Προετοιμασία σανιδιών

- Σχετικά με τα ξύλα και τις ιδιότητές τους.
- Κόλλημα πανιού - κόλλες παλιές και νεώτερες.
- Υποστρώματα: μέθοδος - τρίψιμο.
- Μουσαμάς για τοιχογραφία.

ΜΑΘΗΜΑ: ΤΕΧΝΗ - ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 28/εξάμηνο, 2/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των καταρτιζομένων με τις βασικές αρχές της αισθητικής και την ορολογία που χρησιμοποιείται στην Ιστορία της Τέχνης.

Εισαγωγή στις εικαστικές τέχνες.

Ανάλυση όρων αισθητικής: Χώρος, όγκος, χρώμα, υφή, σύσταση, ιδέα.

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ Ι

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 28/εξάμηνο, 2/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

Σκοπός του μαθήματος της Ιστορίας Τέχνης (I, II, III, IV) είναι μία σύντομη γνωριμία των καταρτιζομένων με την εξέλιξη των καλών τεχνών (Αρχιτεκτονική, Ζωγραφική, Γλυπτική, Μικροτεχνία) από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι τις μέρες μας, με έμφαση στον ευρύτερο ευρωπαϊκό και μεσογειακό χώρο.

Κρίνεται απαραίτητη η πρόβλεψη ωρών για επισκέψεις σε μουσεία και μνημεία. Λόγω του χαρακτήρα της ειδικότητας κρίνεται χρήσιμη η επίσκεψη βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων με τοιχογραφίες καθώς και Αρχαιολογικών και Βυζαντινών Μουσείων και Συλλογών.

Στη συγγραφή του εγχειριδίου, αν δεν είναι δυνατή η παράθεση φωτογραφιών, κρίνεται αναγκαία η παραπομπή σε άλλα εγχειρίδια που διαθέτουν το κατάλληλο οπτικό υλικό.

Παλαιολιθική, μεσολιθική, νεολιθική περίοδος

Βραχογραφίες (Λασκώ, Αλταμίρα). Τέχνη της νεολιθικής περιόδου στη Θεσσαλία, Κρήτη, Κύπρο: Λίθινα και πήλινα ανδρικά και γυναικεία ειδώλια, πήλινα και λίθινα αγγεία, πήλινα ομοιώματα.

Τέχνη Μεσοποταμίας, Περσίας, Αιγύπτου.

Τέχνη Σουμερίων. Αρχιτεκτονική: Ζιγκουράτ. Γλυπτά από Μάρι, Ουρούκ και βασιλική νεκρόπολη της Ουρ, "λάβαρα" της Ουρ και του Μάρι, αγάλματα Γουδέα.

Τέχνη Ακκαδίων: Στήλη του Ναράμ-Σιν, κεφαλές αγαλμάτων.

Βαβυλωνιακή και νέο-βαβυλωνιακή τέχνη: Στήλη Χαμμουραμπί, γλυπτά, Πύλη της Ισάτ.

Ασσυριακή τέχνη: Ανάγλυφα προσώπων ανακτόρων.

Περσική τέχνη περιόδου Αχαιμενιδών: Ανάγλυφος διάκοσμος ανακτόρου Δαρείου (Λούβρο), βασιλικά ταφικά μνημεία Περσέπολης.

Αιγυπτιακή τέχνη. Αρχιτεκτονική: Ναοί, ταφικά μνημεία. Τοιχογραφίες. Γλυπτική.

Ανατολική Τέχνη: Ινδία, Άπω Ανατολή

Ινδική τέχνη από την εποχή των Μορία μέχρι την εποχή των Χιντού. Αρχιτεκτονική: Στούπες, σπηλαιώδεις ναοί (chaitya), υπέργειοι ναοί. Γλυπτική. Τοιχογραφίες. Η ελληνο-ινδική τέχνη της Γκανδάρα.

Κινεζική τέχνη από τη δυναστεία των Τσιν μέχρι τη δυναστεία των Μινγκ. Αρχιτεκτονική: σινικό τείχος, βουδιστικές παγόδες, ναοί Αυτοκρατορικής Πόλης. Γλυπτική. Κεραμική. Ζωγραφική: ζωγραφική σε μετάξι, κινεζική τοπιογραφία.

Προκολομβιανή τέχνη

Τέχνη Νοτίου και Κεντρικής Αμερικής.

Αρχιτεκτονική και διακοσμητικές τέχνες Ίνκας. Μνημειακή αρχιτεκτονική, γλυπτική και διακοσμητικές τέχνες λαών της προκολομβιανής Κεντρικής Αμερικής: Χουαζτέκοι, Τολτέκοι, Αζτέκοι, Τοτονάκοι, Ζαποτέκοι, Μάγιας.

Κυκλαδική, Μινωϊκή και Μυκηναϊκή Τέχνη

Κυκλαδική ειδωλοπλαστική και κεραμική.

Μινωική τέχνη. Τα Μινωικά ανάκτορα. Νωπογραφίες, αγγειογραφία, λιθογλυφία, μικροτεχνία, μεταλλοτεχνία. Χαρακτήρας και θέματα της μινωικής τέχνης.

Οι τοιχογραφίες της Υστερομινωικής Θήρας.

Μυκηναϊκή τέχνη. Θολωτοί τάφοι. Τα Μυκηναϊκά ανάκτορα και η τέχνη τους: νωπογραφίες, αγγειογραφία, μνημειακή γλυπτική (Μυκήνες), ελεφαντουργία, μεταλλοτεχνία, σφραγιδογλυφία. Χαρακτήρας και θέματα της μυκηναϊκής τέχνης.

Αρχαία Ελληνική Τέχνη: Γεωμετρική, Αρχαϊκή, Κλασική περίοδος

Πλαστική και κεραμική της Γεωμετρικής περιόδου.

Αρχαϊκή Περίοδος.

Αρχιτεκτονική. Ελληνικοί αρχιτεκτονικοί ρυθμοί. Μέρη του αρχαίου ναού.

Αντιπροσωπευτικοί ναοί της αρχαϊκής περιόδου.

Πλαστική και αγγειογραφία του 7^{ου} αι. (Ανατολίζουσα περίοδος). Χαρακτηριστικά αρχαϊκής πλαστικής. Κούροι και κόρες, αρχιτεκτονικά γλυπτά, επιτύμβια ανάγλυφα.

Αγγειογραφία: Μελανόμορφος ρυθμός, πρώιμος ερυθρόμορφος ρυθμός. Κύριοι αγγειογράφοι.

Κλασική Περίοδος.

Αρχιτεκτονική των ώριμων και ύστερων κλασικών χρόνων. Μνημεία Ακρόπολης Αθηνών.

Η γλυπτική στην κλασική περίοδο. Γενικά χαρακτηριστικά.

Η γλυπτική τον 5^ο αι.: Αυστηρός ρυθμός, ώριμη κλασική γλυπτική. Ο Φειδίας και οι μαθητές του.

Η γλυπτική τον 4^ο αιώνα. Κύριοι γλύπτες και αντιπροσωπευτικά έργα. Επιτύμβια ανάγλυφα κλασικής περιόδου.

Η αγγειογραφία τον 5^ο και 4^ο αι. Ψηφιδωτά και τοιχογραφίες 4^{ου} αι.

Ελληνιστική τέχνη

Ελληνιστική αρχιτεκτονική. Γενικά χαρακτηριστικά. Κύρια έργα.

Ελληνιστική γλυπτική (300-50 π. Χ.). Γενικά χαρακτηριστικά. Πρώιμη, ώριμη και ύστερη περίοδος. Αντιπροσωπευτικά έργα.

Ζωγραφική ελληνιστικών χρόνων: Τοιχογραφίες, ψηφιδωτά, αγγειογραφία. Μικροτεχνία.

Ρωμαϊκή τέχνη

Γενικά χαρακτηριστικά.

Αυτοκρατορικοί χρόνοι.

Αρχιτεκτονική: Κυριότερα μνημεία.

Γλυπτική: Το ιστορικό ανάγλυφο, οι σαρκοφάγοι, το αυτοκρατορικό πορτραίτο.

Τοιχογραφία: Πομπηία. Οι τέσσερις τεχνοτροπίες.

Η Γένεση της Χριστιανικής τέχνης

Η διαμόρφωση της πρώτης χριστιανικής τέχνης. Τα πορτραίτα του Φαγιούμ.

Τοιχογραφίες συναγωγής Δούρας Ευρωπού. Ζωγραφική κατακομβών και τάφων.

Σαρκοφάγοι.

ΜΑΘΗΜΑ: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 28/εξάμηνο, 2/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των καταρτιζομένων με τις αρχές της οικολογίας και με τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον ουσιών.

ΜΑΘΗΜΑ: *ΑΓΓΛΙΚΑ*

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 42/εξάμηνο, 3/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

ΜΑΘΗΜΑ: ΧΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 28/εξάμηνο, 2/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εργαστηριακό

[ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΚΟΙΝΗ ΓΙΑ Α' & Β' ΕΞΑΜΗΝΟ: Σκοπός του μαθήματος είναι η εκμάθηση βασικών γνώσεων στη χρήση Η/Υ και η εξάσκηση στη χρήση προγραμμάτων όπως Word, Access, Excel, καθώς και προγραμμάτων σχεδίασης και επεξεργασίας εικόνας (CorelDraw, PhotoShop), έτσι ώστε να βοηθηθούν στην οργάνωση των αρχείων τους. Η θεωρία θα εμπεριέχεται μέσα στη διδασκαλία του εργαστηρίου.]

ΜΑΘΗΜΑ: ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 28/εξάμηνο, 2/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εργαστηριακό

Ιστορία και Θεωρία της φωτογραφίας: οι κυριότεροι σταθμοί, σχολές, θεωρίες.

Η τεχνική.

Η εξέλιξη του φωτογραφικού μέσου - Φωτογραφικές μηχανές.

Οι φακοί και οι ιδιότητές τους.

Φίλμς: έγχρωμο, ασπρόμαυρο, υπέρυθρο, υπεριώδες.

Η υπέρυθρη φωτογραφία στην υπηρεσία της ζωγραφικής.

Φυσικό και τεχνητό φως.

Επεξεργασία αρνητικών, είδη και ιδιότητες χαρτιών.

Εκτύπωση.

Επαγγελματική φωτογράφιση εικόνων - φορητών έργων ζωγραφικής.

ΜΑΘΗΜΑ: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΦΟΡΗΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 126/εξάμηνο, 9/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μικτό (3 ώρες θεωρία, 6 ώρες εργαστήριο)

[ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ύλη περιγράφεται συγκεντρωτικά και για τα 4 εξάμηνα στην περιγραφή του μαθήματος στο Α' εξάμηνο (σελ. 10)]

ΜΑΘΗΜΑ: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΕ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 126/εξάμηνο, 9/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μικτό (3 ώρες θεωρία, 6 ώρες εργαστήριο)

Επιλογή τεσσάρων εικόνων για κάθε καταρτιζόμενο εκ των οποίων στις δύο θα εφαρμοστεί η τεχνική της φορητής εικόνας και στις άλλες δύο η τεχνική της τοιχογραφίας.

Η θεματολογία θα είναι κοινή για όλους τους καταρτιζόμενους και θα αφορά σε πρόσωπα γυναικεία και πρόσωπα ανδρικά με γένεια, όπως:

α) Το πρόσωπο της Παναγίας και τα ενδύματά της.

β) Το πρόσωπο του Χριστού - ενδύματα - Ευαγγέλιο και χέρια του.

Αυτές οι δύο θα γίνουν με την τεχνική της φορητής εικόνας.

Οι άλλες δύο εικόνες μπορούν να είναι ελεύθερης επιλογής, όσο αφορά στη θεματολογία, και οι οποίες θα φιλοτεχνηθούν με την τεχνική της τοιχογραφίας.

Και στις δύο περιπτώσεις τα πρότυπα θα πρέπει να είναι καθαρώς Βυζαντινής τεχνοτροπίας.

Ενδύματα Παναγίας

-Προπλασμός ρούχων - πρώτο γράψιμο - πρώτο φώτισμα.

-Δεύτερο γράψιμο - δεύτερο και τρίτο φώτισμα.

Ο καθηγητής θα είναι υποχρεωμένος να δείχνει στην δική του εικόνα της Παναγίας την μέθοδο σταδιακής φιλοτέχνησης της εικόνας, δηλαδή τα διάφορα στάδια μέχρι την τελείωσή της.

Ο καθηγητής, αφού εξηγήσει στους σπουδαστές θεωρητικά και εργαστηριακά πώς θα επιτύχουν τον επιθυμητό τόνο χρώματος του ενδύματός, τους δείχνει πώς τοποθετείται το στρώμα του προπλασμού και πώς γίνεται το πρώτο γράψιμο.

Στην συνέχεια, οι καταρτιζόμενοι, αφού αναμείξουν τα χρώματα και φτιάξουν τον δικό τους ο καθένας προπλασμό, εργάζονται για το ένδυμα της Παναγίας στη δική τους εικόνα. Μετά περνάμε στην επεξεργασία του προσώπου.

Πρόσωπο της Παναγίας

-Προπλασμός προσώπου.

- Πρώτο γράψιμο - γλυκασμός.
- Σάρκωμα - κοκκινάδι.
- Καθαρισμός προσώπου με σάρκωμα - ένωση προπλασμού με σάρκωμα.
- Δεύτερο γράψιμο - πρώτο φώτισμα.
- Τρίτο γράψιμο - δεύτερο φώτισμα.
- Τρίτο φώτισμα - ψημιθιές.

Στόμα - μάτια - γραψίματα - φωτίσματα

Όπως και στα ρούχα, έτσι και εδώ ο υπεύθυνος θα δείχνει σιγά - σιγά στους μαθητές στην δική του εικόνα το κάθε στρώμα χρώματος ξεχωριστά και εκείνοι με την σειρά τους θα επαναλαμβάνουν την διαδικασία στο πρόσωπο της Παναγίας.

Χριστός με Ευαγγέλιο

Αρχίζουμε με την εκτύπωση σχεδίου στις επιφάνειες των ξύλων (των δύο εικόνων από τις τρεις, δηλ. αυτήν του Χριστού και την άλλη που έχουν επιλέξει οι καταρτιζόμενοι).

Προχωράμε στο χρύσωμα - ασφάλεια χρυσού - φωτοστέφανο.

Χρύσωμα - Φωτοστέφανο

Φιλοτέχνηση των ενδυμάτων του Χριστού

- Προπλασμός ενδυμάτων - γράψιμο.
- Πρώτο φώτισμα - δεύτερο γράψιμο.
- Δεύτερο φώτισμα - τρίτο γράψιμο - τρίτο φώτισμα.

Ευαγγέλιο

- Προπλασμός ευαγγελίου - πρώτο γράψιμο.
- Φωτίσματα και στολίδια.

Πλάσιμο του προσώπου του Χριστού

Προπλασμοί προσώπου - μαλλιών - μουστάκι - γένια

Πρόσωπο - χέρια

- Πρώτο γράψιμο προσώπου και χεριού - γλυκασμός.

- Σάρκωμα - κοκκινάδι.
- Ενωση προπλάσμου - γλυκασμού και γλυκασμού - σαρκώματος.
- Καθάρισμα από κοκκινάδι με σάρκωμα.
- Δεύτερο γράψιμο - τρίτο γράψιμο.
- Φωτισμός προσώπου και χεριών.
- Μάτια - στόμα.

Μουστάκια - γένεια

- Τα γραψίματα στα μουστάκια και στα γένεια.

Μαλλιά

- Γραψίματα - φωτισματα.

Ατίστοιχη αναλυτική διδασκαλία θα γίνει και για τις άλλες δύο εικόνες που αφορούν την τοιχογραφία.

Θα υπάρχει η διαρκής καθοδήγηση, ενθάρρυνση και υποστήριξη των καθηγητών καθώς και των βοηθών προς τους καταρτιζόμενους.

Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία και των δύο εικόνων, θα γραφούν οι τίτλοι τους και θα διδαχθούν την μέθοδο του λουστραρίσματος.

Θα βαφτεί το πίσω μέρος της εικόνας με χρώμα και θα τοποθετηθεί ο κατάλληλος κρίκος για ανάρτηση . Οι εικόνες θα είναι έτοιμες για την έκθεση.

Οι σπουδαστές θα μπορούν να αναπτύξουν πρωτοβουλίες για την αγιογράφιση και άλλων έργων. Η ολοκλήρωση των έργων της τοιχογραφίας θα είναι αντίστοιχη.

Περιγραφή εικόνων εξαμήνου

- Γεροντικό πρόσωπο διαστάσεων 40X50
- Αγιος Γεώργιος με άλογο-βουνά-δράκοντα, διαστάσεων 50X70. Με το τέλος του Β' εξαμήνου θα έχουν γίνει τα υποστρώματα των ξύλινων επιφανειών, έτσι ώστε να είναι έτοιμα για να ξεκινήσει το Β' εξάμηνο.
- Δύο συνθέσεις εικόνων μεγάλων διαστάσεων 70X90, που θα φιλοτεχνήσουν οι μαθητές με την τεχνική της τοιχογραφίας καθώς και η θεματολογία τους θα είναι ελεύθερης επιλογής από τους καταρτιζόμενους, με την βοήθεια των καθηγητών τους.

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ ΙΙ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 28/εξάμηνο, 2/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

Παλαιοχριστιανική τέχνη (4^{ος}-7^{ος} αι.)

Αρχιτεκτονική: Βασιλικές, περίκεντρα κτίρια, σταυρικοί ναοί, βασιλικές με τρούλλο. Η Αγία Σοφία Κωνσταντινούπολης. Μέρη και λειτουργικές κατασκευές της χριστιανικής βασιλικής.

Ζωγραφική. Ψηφιδωτά Θεσσαλονίκης, Ρώμης, Ραβέννας, Σινά, Κύπρου, ψηφιδωτά δάπεδα. Τοιχογραφίες Βαλκανίων, Ιταλίας, Αιγύπτου. Εγκαυστικές εικόνες. Μικρογραφίες κοσμικών και θρησκευτικών χειρογράφων.

Έργα μικροτεχνίας.

Επιβιώσεις της ελληνιστικής-ρωμαϊκής τέχνης στην τεχνοτροπία και τη θεματολογία.

Δυτική Μεσαιωνική τέχνη: Προ-ρωμανική, Ρωμανική

Η τέχνη της Καρολίγγειας Αναγέννησης στην Κεντρική και Δυτική Ευρώπη. Η τέχνη της Οθωνικής περιόδου στη Γερμανία και Αυστρία. Αρχιτεκτονική: Χαρακτηριστικοί τύποι, αντιπροσωπευτικά μνημεία. Τοιχογραφίες, ψηφιδωτά, ζωγραφική χειρογράφων, έργα μικροτεχνίας. Επίδραση που άσκησε η βυζαντινή τέχνη.

Ιρλανδική και αγγλοσαξωνική ζωγραφική χειρογράφων (9^{ος}-11^{ος} αι.). Μοζαραβική ζωγραφική.

Ρωμανική αρχιτεκτονική. Η γένεση του ρωμανικού ρυθμού, βασικά χαρακτηριστικά και διάφορες μορφές του.

Γλυπτική: Κιονόκρανα, θυρώματα.

Ρωμανική ζωγραφική (τοιχογραφίες, ζωγραφική χειρογράφων, βιτρώ). Διαφοροποιήσεις της κατά χώρες: Γαλλία, Αγγλία, Ιβηρική χερσόνησος, Γερμανία, Ιταλία. Σχέσεις με βυζαντινή ζωγραφική.

Τέχνη της Μεσοβυζαντινής περιόδου: Από την Εικονομαχία μέχρι τις αρχές του 13^{ου} αιώνα

Αρχιτεκτονική: Δρομικές και τρουλλαίες βασιλικές, η εμφάνιση του σταυροειδούς εγγεγραμμένου ναού με τρούλλο, μεταβατικοί σταυροειδείς εγγεγραμμένοι ναοί, αντιπροσωπευτικά παραδείγματα σταυροειδούς εγγεγραμμένου ναού. Σχολή της

Κωνσταντινούπολης και Ελλαδική Σχολή στην εκκλησιαστική αρχιτεκτονική.

Ζωγραφική: Διαμόρφωση της βυζαντινής τέχνης μετά την εικονομαχία. Ρόλος της Κωνσταντινούπολης. Τοιχογραφίες: ανεικονικοί διάκοσμοι, η τοιχογραφία από το 10^ο στο 12^ο αιώνα στα Βαλκάνια, τη Μικρά Ασία, τη Γεωργία, τη Ρωσία και την Κύπρο. Εξελίξεις που συντελούνται το 12^ο αιώνα.

Ψηφιδωτά Αγίας Σοφίας Κων/πολης, Αγίας Σοφίας Θεσσαλονίκης, Αγίας Σοφίας Κιέβου, Οσίου Λουκά, Νέας Μονής, Δαφνίου. Βυζαντινά ψηφιδωτά του 12^{ου} αιώνα στην Ιταλία. Φορητές εικόνες. Μικρογραφίες κοσμικών και θρησκευτικών χειρογράφων. Μικροτεχνία. Επιβιώσεις της αρχαίας τέχνης.

Δυτική Μεσαιωνική τέχνη: Γοτθική, Υστερογοτθική

Μετάβαση από τη ρομανική στη γοτθική αρχιτεκτονική. Χαρακτηριστικά του γοτθικού ναού. Εξέλιξη της γοτθικής αρχιτεκτονικής μέχρι τα μέσα του 14^{ου} αι. Αντιπροσωπευτικά παραδείγματα καθεδρικών ναών. Τελευταία περίοδος της γοτθικής αρχιτεκτονικής (1350-αρχές 15^{ου} αι.). Αντιπροσωπευτικά έργα.

Η γλυπτική και η μικροτεχνία από το 13^ο στις αρχές του 15^{ου} αιώνα.

Η ζωγραφική χειρογράφων και υαλοπινάκων (βιτρώ) της περιόδου της μετάβασης ("στυλ 1200"). Η ζωγραφική στη Δυτική Ευρώπη κατά το 13^ο και πρώτο μισό του 14^{ου} αι. (χειρόγραφα, βιτρώ, πίνακες). Επιβιώσεις της βυζαντινής παράδοσης στην Ιταλία. Duccio, Simone Martini. Ζωγραφική περιόδου 1350-1450 ("Διεθνές γοτθικό στυλ"). Μικρογραφίες και ταπισσερί.

Τέχνη της Υστεροβυζαντινής περιόδου: Από τις αρχές του 13^{ου} αιώνα μέχρι την Άλωση

Εκκλησιαστική αρχιτεκτονική: Κωνσταντινούπολη, Μακεδονία, Σερβία. Το Τεκφούρ Σεράι. Τα οικοδομήματα του Μυστρά. Κύρια γνωρίσματα της αρχιτεκτονικής της περιόδου των Παλαιολόγων.

Ζωγραφική. Τάσεις και ρεύματα της υστεροβυζαντινής ζωγραφικής. Η τοιχογραφία το 13^ο αιώνα στα Βαλκάνια, την Κρήτη και την Κύπρο. Ψηφιδωτά (Αγία Σοφία Κωνσταντινούπολης, Δεσποτάτο Ηπείρου, Βενετία). Τοιχογραφίες και ψηφιδωτά 14^{ου} αι.: Κωνσταντινούπολη, Τραπεζούντα, Μακεδονία, Νότια Ελλάδα, Κρήτη, Σερβία, Βουλγαρία, Γεωργία. Ζωγραφική στη Ρωσία: Θεοφάνης Έλληνας και Ανδρέας Ρουμπλιώφ.

Φορητές εικόνες και επιστύλια. Σταυροφορικές εικόνες.

Μικρογραφίες χειρογράφων. Αρμενικές μικρογραφίες.

Γλυπτική. Μικροτεχνία. Εγχάρακτα εφυσωμένα κεραμικά.

Ισλαμική τέχνη

Περίοδοι Ομμεϊσδών και Αββασιδών. Αρχιτεκτονική, τοιχογραφίες, ψηφιδωτά, διακοσμητικές τέχνες στην Αίγυπτο και τη Μέση Ανατολή.

Η τέχνη στην Περσία από τον 9^ο στο 14^ο αιώνα. Αρχιτεκτονική, διακοσμητικές τέχνες, ζωγραφική χειρογράφων.

Η ισλαμική τέχνη στη Συρία, Μεσοποταμία, Αίγυπτο, Βόρεια Αφρική και Ισπανία από το 10^ο στο 15^ο αι. Αρχιτεκτονική, διακοσμητικές τέχνες, ζωγραφική χειρογράφων.

Η ισλαμική τέχνη στη Μικρά Ασία και τα Βαλκάνια. Σελτζούκοι και Οθωμανοί Τούρκοι. Αρχιτεκτονική, διακοσμητικές τέχνες, ζωγραφική χειρογράφων.

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΓΓΛΙΚΑ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 42/εξάμηνο, 3/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση ικανότητας χειρισμού της αγγλικής γλώσσας από τους καταρτιζόμενους, καθώς και η εξοικοίωση με την εξειδικευμένη ορολογία της Ιστορίας της Τέχνης και με τους τεχνικούς όρους στην αγγλική.

ΜΑΘΗΜΑ: ΧΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 28/εξάμηνο, 2/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εργαστηριακό

[ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΚΟΙΝΗ ΓΙΑ Α΄ & Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ: Σκοπός του μαθήματος είναι η εκμάθηση βασικών γνώσεων στη χρήση Η/Υ και η εξάσκηση στη χρήση προγραμμάτων όπως Word, Access, Excel, καθώς και προγραμμάτων σχεδίασης και επεξεργασίας εικόνας (CorelDraw, PhotoShop), έτσι ώστε να βοηθηθούν στην οργάνωση των αρχείων τους. Η θεωρία θα εμπεριέχεται μέσα στη διδασκαλία του εργαστηρίου.]

ΜΑΘΗΜΑ: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΕ ΦΟΡΗΤΗ ΕΙΚΟΝΑ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 126/εξάμηνο, 9/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μικτό (3 ώρες θεωρία - 9 ώρες εργαστήριο)

[ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ύλη περιγράφεται συγκεντρωτικά και για τα 4 εξάμηνα στην περιγραφή του μαθήματος στο Α' εξάμηνο (σελ. 10)]

ΜΑΘΗΜΑ: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΕ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ.

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 126/εξάμηνο, 9/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μικτό (3 ώρες θεωρία - 6 ώρες εργαστήριο)

Γεροντικό πρόσωπο

Αρχίζουμε με την εκτύπωση του σχεδίου και προχωράμε στο χρύσωμα - ασφάλεια χρυσού - φωτοστέφανο.

Ζωγραφική των ενδυμάτων

- Προπλασμός ρούχων - γράψιμο.
- Πρώτο φώτισμα - Δεύτερο γράψιμο
- Δεύτερο φώτισμα - Τρίτο γράψιμο -Τρίτο φώτισμα.

Πλάσιμο του γεροντικού προσώπου

Προπλασμός προσώπου - μαλλιών - μουστάκι - γένια.

Πρόσωπο

- Πρώτο γράψιμο προσώπου - χεριού - γλυκασμός.
- Σαρκώματα - κοκκινάδι .
- Ενώσεις προπλασμών με σαρκώματα.
- Φωτίσματα - ψημιθιές.

Άγιος Γεώργιος

-Πώς ζωγραφίζονται : το άλογο - τα βουνά - ο δράκοντας.

Η θεωρία θα εφαρμοστεί για την κατασκευή της συγκεκριμένης εικόνας. Ο καθηγητής θα ζωγραφίζει στην δικιά του εικόνα δείχνοντας όλα τα στάδια μέχρι την τελειώσή της. Συγχρόνως οι σπουδαστές θα δουλεύουν την δική τους εικόνα.

Στο τέλος του Γ' εξαμήνου θα γίνουν τα βερνικώματα των εικόνων και θα ετοιμαστούν τα ξύλα ή οι μουσαμάδες με τις δύο τεχνικές, δηλ. την τεχνική της φορητής εικόνας και την τεχνική της τοιχογραφίας.

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ ΙΙΙ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 28/εξάμηνο, 2/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

Μεταβυζαντινή τέχνη. Πρώτη περίοδος 15ος-16ος αι.

Κρητική σχολή, οι σημαντικότεροι εκπρόσωποι. Τα κυριότερα τοιχογραφημένα σύνολα: Άγιος Νικόλαος Αναπαυσάς, Τράπεζα Μονής Μέγιστης Λαύρας, Μεγάλο Μετέωρο, Μονή Σταυρονικήτα.

Φορητές εικόνες, Ζωγράφοι. Κρήτη, Βενετία.

Το εργαστήριο της Καστοριάς. Μνημεία.

Ηπειρωτική σχολή ή σχολή των Θηβών ή σχολή της βορειοδυτικής Ελλάδος. Οι σημαντικότεροι εκπρόσωποι. Τα κυριότερα τοιχογραφημένα σύνολα: παρεκκλήσι Αγίου Νικολάου Λαύρας, Μονή Ντίλιου, Μονή Φιλανθρωπηγών.

Οι ζωγράφοι Αντώνιος και Ονούφριος.

Μεταβυζαντινή τέχνη. Δεύτερη περίοδος 17ος αι.

Κρητική σχολή, οι σημαντικότεροι εκπρόσωποι.

Ζωγράφοι της Κεντρικής Ελλάδος.

Ζωγράφοι στην Αττική, την Πελοπόννησο και τις Κυκλάδες.

Ηπειρώτες ζωγράφοι, Λινοτοπίτες ζωγράφοι.

Επτανήσιοι ζωγράφοι.

Πρώιμη Αναγέννηση στην Ιταλία

Φλωρεντία Ρώμη και Βενετία. Giotto, Brunelleschi, Ghiberti, Donatello, Verrochio, Pollaiuolo.

Από τον Masaccio στον Bellini.

Κάτω Χώρες. Από τον Jan van Eyck στον Hieronymus Bosch.

Ισπανία, Γαλλία, Γερμανία, οι κυριώτεροι εκπρόσωποι.

Ώριμη Αναγέννηση στην Ιταλία

Λεονάρντο, Μιχαήλ Άγγελος, Ραφαήλ.

Giorgione, Fra Bartolomeo, Andrea del Sarto, Palma Vecchio, Sebastiano del Piombo.

Μανιερισμός

Ιταλία. Correggio, Titian, Lorenzo Lotto, J. Bassano, Parmigianino,

A. Bronzino, Pontormo, Tintoretto, P. Veronese.

Γερμανία.

Κάτω Χώρες.

Greco

Η περίοδος του Θεοτοκόπουλου στην Ελλάδα και την Βενετία.

Η περίοδος του Θεοτοκόπουλου στην Ισπανία.

Baroque, Rococo

Μεταβυζαντινή τέχνη 18ος-19ος αι.

Εκκλησιαστική και λαϊκή τέχνη. Ο Διονύσιος εκ Φουρνά και το έργο του.

Ο Θεόφιλος.

ΜΑΘΗΜΑ: ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 28/εξάμηνο, 2/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικώωση των κατάρτιζόμενων με τους εικονογραφικούς τύπους μεμονωμένων μορφών και παραστάσεων της βυζαντινής τέχνης.

Χριστός, μεμονωμένη μορφή : η εικονογραφία του.

Παναγία, μεμονωμένη μορφή : η εικονογραφία της.

Άγιοι, μεμονωμένες μορφές : η εικονογραφία τους.

Συνθέσεις : Εικονογραφικοί κύκλοι

Ο Ευχαριστιακός κύκλος

Η Πλατυτέρα, η Αγγελική Λειτουργία, η Κοινωνία των Αποστόλων, ο Αμνός και οι Συλλειτουργούντες Ιεράρχες. Σκηνές που συνδέονται με τον Ευχαριστιακό κύκλο: Η Αγία Τριάς (Φιλοξενία του Αβραάμ), Η Σκηνή του Μαρτυρίου...

Οι προεικονίσεις της Θεοτόκου

Το Δωδεκάορτο

Ο Ευαγγελισμός, η Γέννηση, η Βάπτισμα, η Μεταμόρφωση, η Έγερση του Λαζάρου, η Βαΐοφόρος, ο Μυστικός Δείπνος, η Προδοσία, η Σταύρωση, η Ανάσταση, η Ανάληψη, η Πεντηκοστή, η Κοίμηση της Θεοτόκου...

Ο Χριστολογικός κύκλος

Οι παραπάνω σκηνές, εμπλουτισμένες με σκηνές από τα Θαύματα και τα Πάθη...

Ο κύκλος των Θαυμάτων

Ο κύκλος των Παθών - Η Ανάσταση - Τα Εωθινά

Ο Θεομητορικός κύκλος (Πρωτευαγγέλιο του Ιακώβου)

Ο Ακάθιστος Ύμνος : οι 24 οίκοι

Βίοι αγίων

Βίοι Αρχαγγέλων

Μηνολόγια

Εικονογραφία Παραστάσεων

Πλατυτέρα.
Μελισμός.
Θεία Λειτουργία.
Δέηση.
Αγία Τριάδα.
Άκρα Ταπείνωση.
Παντοκράτωρ.
Χριστός Μεγάλης Βουλής Άγγελος.
Χριστός Εμμανουήλ.
Χριστός "Εκδικητής".
Παραβολές.
Δευτέρα Παρουσία.
"Ανωθεν οι Προφήται".
Κοίμηση της Θεοτόκου.
Ζωοδόχος Πηγή.
Παναγία των Πάντων Ελπίς.
Επί Σοι Χαίρει.
Ενταφιασμός Θρήνος.
Το Άγιο Μανδήλιο.
Κυριακή της Ορθοδοξίας.
Αίνοι, "Πάσα Πνοή".
Ο Λουκάς ζωγραφίζει την Παναγία.
Ο Ιωάννης υπαγορεύει στον Πρόχορο.
Θυσία του Αβραάμ.
Κλίμαξ του Ιακώβ.
Ουρανοδρόμος Κλίμαξ.
Ρίζα Ιεσσαί.
Άγιοι Πάντες.
Κοίμηση οσίου Εφραίμ του Σύρου.
Ανάληψη προφήτη Ηλία.

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΓΓΛΙΚΑ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 42/εξάμηνο, 3/εβδομάδα

Σχόλιο [a1]:

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

[ΠΡΟΣΟΧΗ: Η περιγραφή που ακολουθεί αφορά στα εξάμηνα Γ' & Δ']

Θεωρητική ορολογία από κείμενα

Αντλούνται από βιβλιογραφία σχετική με την ζωγραφική, ιδιαίτερα την Βυζαντινή. Για παράδειγμα: George Ferguson, *Signs and Symbols in Christian Art*, Oxford University Press, New York, 1961 και G. Duchet - Suchaux, M. Pastoureaux, *The Bible and the Saints*, Flammarion Iconographic Guides, Paris 1994.

Τεχνική ορολογία από εγχειρίδια ζωγραφικής

Για παράδειγμα: Cennino d'Andrea Cennini, *Il Libro dell'Arte...* και νεώτερα εγχειρίδια ζωγραφικής.

ΜΑΘΗΜΑ: ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 14/εξάμηνο, 1/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

Α' ΜΕΡΟΣ: ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

1. Η έννοια της επικοινωνίας.
2. Επικοινωνία και λήψη αποφάσεων.
3. Μοντέλα επικοινωνίας.
4. Μέθοδοι και τεχνικές επικοινωνίας.
5. Ατομική, διαπροσωπική, ομαδική, μαζική επικοινωνία.
6. Εμπόδια στην αποτελεσματική επικοινωνία και τρόποι αντιμετώπισής τους.
7. Τα κανάλια επικοινωνίας στην επιχείρηση.
8. Άτυπη ή ανεπίσημη επικοινωνία και διαδόσεις.
9. Επικοινωνία με το προσωπικό της επιχείρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

1. Βασικές αρχές της ψυχολογίας του ατόμου και της ομάδας.
2. Η συμπεριφορά του ατόμου μέσα σε μία ομάδα.
3. Δεξιότητες ομαδικής εργασίας: συμπεριφορά, συνεργασία, συγκρούσεις, συντονισμός.
4. Δεξιότητες διαπραγμάτευσης: στρατηγικές και τακτικές διαπραγμάτευσης.
5. Προσωπικές δεξιότητες: χαρακτηριστικά προσωπικότητας- επαγγελματικές ικανότητες- επιλογή, ανάπτυξη, οργάνωση και παρουσίαση μηνύματος.
6. Επίλυση προβλημάτων και λήψη αποφάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3
ΤΑ ΜΕΣΑ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ

1. Ιστορική εξέλιξη στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες.
2. Προφορικός λόγος (ζωντανός λόγος-μηχανικός λόγος).
3. Γραπτός λόγος (τύπος, έννοια, διακρίσεις, σημασία, λειτουργίες, εξέλιξη, προβλήματα, προστασία από το κράτος, νομοθεσία κ.τ.λ.).
4. Οπτικοακουστικά (ραδιοφωνία, τηλεόραση, κινηματογράφος, φιλμ, στριπς, κοινωνιολογική θεώρηση των μέσων, νομικό καθεστώς)
5. Άλλα μέσα (σύνθημα, σύμβολα, τέχνη, εικόνα, φωτογραφία, αφίσα).

Β' ΜΕΡΟΣ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1
ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1. Γνωρίσματα της επιχείρησης.
2. Κατηγορίες και μέγεθος επιχειρήσεων.
3. Επιχειρηματικός Προγραμματισμός (Business planning).
4. Σύγχρονα και μελλοντικά προβλήματα της επιχείρησης: παραγωγή, ~~παραγωγικότητα, ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης.~~

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

1. Η λειτουργία του προγραμματισμού: καθορισμός σκοπών, διαμόρφωση πολιτικής, ανάπτυξη σχεδίων, καθορισμός διαδικασιών.
2. Λειτουργία της οργάνωσης: ενότητα Διοίκησης, μορφές οργάνωσης (κάθετη, γραμμική, διοικητική και οριζόντια).
3. Στοχοθέτηση.
 - 3.1 Στόχοι και υποκίνηση.
 - 3.2 Προσδιορισμός στόχων για ένα τμήμα. Προσδιορισμός ατομικών στόχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3
ΣΤΟΙΧΕΙΑ MARKETING.

1. Ανταγωνισμός.
2. Ανάλυση περιβάλλοντος.
3. Συστήματα πληροφοριών marketing.
4. Τμηματοποίηση της αγοράς.
5. Συσχευασία και σηματοποίηση του προϊόντος.
6. Διαφήμιση (έννοια, στοιχεία, σημασία, πρόγραμμα, στελέχη, κώδικες).
7. Προσωπικές πωλήσεις.
8. Προώθηση πωλήσεων.

ΜΑΘΗΜΑ: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΕ ΦΟΡΗΤΗ ΕΙΚΟΝΑ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 126/εξάμηνο, 9/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μικτό (3 ώρες θεωρία/6 ώρες εργαστήριο)

[ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ύλη περιγράφεται συγκεντρωτικά και για τα 4 εξάμηνα στην περιγραφή του μαθήματος στο Α' εξάμηνο (σελ. 10)]

ΜΑΘΗΜΑ: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΕ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 126/εξάμηνο, 9/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μικτό (3 ώρες θεωρία/6 ώρες εργαστήριο)

Στο Δ' εξάμηνο η επιλογή των εικόνων θα είναι ελεύθερη από τους σπουδαστές ως προς την θεματολογία, τόσο για τις φορητές εικόνες όσο και για τις εικόνες σε τοιχογραφία. Οι καθηγητές θα πρέπει να προσέξουν τα πρότυπα των εικόνων τους να είναι βυζαντινής τεχνοτροπίας.

Οι διαστάσεις θα είναι μεγάλες και θα αρχίζουν από 50X70 και ο αριθμός των έργων τους θα είναι από τέσσερα και πάνω.

Το Δ' εξάμηνο θα είναι ένα εξάμηνο ευχάριστης δημιουργίας, όπου οι σπουδαστές με την εμπειρία που θα έχουν αποκτήσει θα χαίρονται με τα δημιουργήματά τους. Οι καθηγητές συγχρόνως θα δουλεύουν τις αντίστοιχες δικές τους εικόνες, όπου οι καταρτιζόμενοι θα μπορούν να αντλούν ζωγραφικές πληροφορίες για την ολοκλήρωση των δικών τους έργων. Η βοήθεια και η επίβλεψη των καθηγητών θα είναι αμέριστη για να υπάρξει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Και αυτά τα έργα θα βερνικωθούν και θα χρησιμοποιηθούν για την εκθεση.

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ IV

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 28/εξάμηνο, 2/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

Οι Εικαστικές Τέχνες στην Ευρώπη από το τέλος του 18ου αι, έως το τέλος του 19ου αι.

Κλασικισμός, Ρομαντισμός, Συμβολισμός, Προραφαλίτες, Ιμπρεσιονισμός, Νεο-Ιμπρεσιονισμός.

Νεοελληνική Τέχνη, 19ος αι.

Η ευρωπαϊκή επίδραση και η εξέλιξή της. Η σχολή του Μονάχου και οι επίγονοί της.

Ευρωπαϊκή Τέχνη, 20ος αι.

Φωβισμός, Εξπρεσιονισμός, Κυβισμός, Κονστρουκτιβισμός, Φουτουρισμός, Νταντά, Υπερρεαλισμός, Ποπ 'Αρτ, Σύγχρονη Ζωγραφική. Ζωγραφική και Φωτογραφία.

Νεοελληνική Τέχνη, 20ος αι.

Οι επιδράσεις της Ευρώπης, ο ελληνικός Υπερρεαλισμός και το έργο μεγάλων Ελλήνων δημιουργών του αιώνα. Παρθένης, Γουναρόπουλος, Μαλέας, Λύτρας, Παπαλουκάς, Τσαρούχης, Χατζηκυριάκος-Γκίκας, Βασιλείου, Μπουζιάνης, Τέτσης, Εγγονόπουλος, Κοντόπουλος. Σώχος, Τόμπρος, Καπράλος, Ζογγολόπουλος, Απέργης. Κατράκη, Τάσσοι.

Σύγχρονη Αγιογραφία

Ο Φώτης Κόντογλου και οι μεταγενέστεροι αγιογράφοι. Η τέχνη της αγιογραφίας σήμερα.

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΓΓΛΙΚΑ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 42/εξάμηνο, 3/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

[ΠΡΟΣΟΧΗ: Η περιγραφή που ακολουθεί αφορά στα εξάμηνα Γ' & Δ']

Θεωρητική ορολογία από κείμενα

Αντλούνται από βιβλιογραφία σχετική με την ζωγραφική, ιδιαίτερα την Βυζαντινή. Για παράδειγμα: George Ferguson, *Signs and Symbols in Christian Art*, Oxford University Press, New York, 1961 και G. Duchet - Suchaux, M. Pastoureaux, *The Bible and the Saints*, Flammarion Iconographic Guides, Paris 1994.

Τεχνική ορολογία από εγχειρίδια ζωγραφικής

Για παράδειγμα: Cennino d'Andrea Cennini, *Il Libro dell'Arte...* και νεώτερα εγχειρίδια ζωγραφικής.

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ - ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 28/εξάμηνο, 2/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

Σχόλιο [a2]:

B.3.2.4. Εκπαιδευτικό Υλικό.

Δυναμικά τεχνικά εγχειρίδια για κάθε διδασκόμενο μάθημα της ειδικότητας.

Θεωρείται απαραίτητη η δημιουργία ενός πυρήνα βιβλιοθήκης που να περιέχει βιβλία σχετικά με τα μαθήματα που διδάσκονται. Το επίπεδο της βιβλιοθήκης οφείλει να είναι μεταλυκειακό. Η ενημέρωση της βιβλιοθήκης με σύγχρονες εκδόσεις είναι αναγκαία καθώς θα συμβαδίζει με την ανανέωση των Τεχνικών εγχειριδίων.

Εξίσου απαραίτητη θεωρείται η δημιουργία ενός αρχείου διαφανειών ιδιαίτερα για τα μαθήματα ιστορίας της τέχνης, τέχνης-αισθητικής, βυζαντινής εικονογραφίας και φωτογραφίας (στο θεωρητικό της μέρος). Το αρχείο πρέπει να εμπλουτίζεται σύμφωνα με τις γραπτές και τεκμηριωμένες υποδείξεις των εκπαιδευτών.

Υπολογιστές: 2/εκπαιδευόμενο τμήματος.

Προβολείς διαφανειών.

Επισκόπια. Μηχάνημα προβολής βιβλίων.

Video.

Οθόνη προβολής.

B.3.2.5. Ενδεικτικός κατάλογος ελάχιστου εξοπλισμού για το πρακτικό μέρος.

- Ένα εργαστήριο διαστάσεων 100 τ.μ.
- Τρεις πάγκοι διαστάσεων 1.20x2.00
- Ντουλάπα αποθήκευσης υλικών.
- Προβολέας διαφανειών.
- Επιδασκόπιο.
- Βίντεο
- Τριβίο για την λίανση των υποστρωμάτων των ξύλινων επιφανειών.
- Μάσκα μιας χρήσεως για σκόνη.
- Ένα μικρό ψυγείο.
- Παροχή ζεστού ή κρύου νερού - νεροχύτης.
- Σύστημα εξαερισμού.
- Ένα μεγάλο καβαλέτο για κάθε καταρτιζόμενο.
- Καλός φωτισμός.
- Τελάρια σιδερένια διαφόρων διαστάσεων για την κατασκευή του μουσαμά αγιογραφίας.
- Διαβήτες με γραμματοσειρές.
- Μολύβια ένα για κάθε καταρτιζόμενο.

- Γόμες για κάθε καταρτιζόμενο.
- 2 παλέτες για κάθε καταρτιζόμενο.
- Ύφασμα τουλουπάνι - Κάμποτο.
- Σπάτουλες φαρδιές.
- 2 τόκο.
- Κόλλα Ζαρτέν.
- Ατλακόλ Κρυσταλλιζέ.
- Χρυσό Ιμιτασιόν.
- Χρυσό 22 Καρατίων.
- Ακρυλικά χρώματα.
- Πλαστικά χρώματα.
- Γιαλοχαρτιέρα.
- Μιξιόν νερού.
- Μιξιόν τρίωρο.
- Γομολάκες (λευκή και καφέ).
- Οινόπνευμα (λευκό και μπλέ).
- Πινέλα Αγιογραφίας νούμερο (1,2,4,6,8) ένα για κάθε σπουδαστή.
- 2 πινέλλα τετράγωνα νούμερο 8-10 για κάθε σπουδαστή.
- 4 πινέλλα τετράγωνα μεγάλα για λούστρο.
- Ρελιέφ.
- Ξύλα διαφόρων διαστάσεων.
- Ρολά για το πέρασμα του Ρέλιεφ.
- Μπλόκ ακουαρέλας - ριζόχαρτα.
- Χρώματα Αγιογραφίας.

Εξοπλισμός εργαστηρίου φωτογραφίας.

1. Μεγεθυντής με σειρά φακών για αρνητικά 24X36, 4,5X6, 6X7. Απαιτείται ένας (1) μεγεθυντής. Χρησιμοποιείται στην εκτύπωση φωτογραφιών.

2. Λεκάνη εμφάνισης με όλα τα απαραίτητα αξεσουάρ (λαβίδες, χρονόμετρα, θερμόμετρα, πυκνόμετρα, αναλυτές χρωμάτων, ράστερς, ράβδους μαρκαρίσματος). Ανά 6 σπουδαστές απαιτούνται 4 σετ. Χρησιμοποιούνται στην πρακτική εξάσκηση στο στούντιο.

4. Τρίποδο στήριξης φωτιστικών σωμάτων με ομπρέλες. Απαιτούνται 2 σετ.

Χρησιμοποιούνται στην πρακτική εξάσκηση στο στούντιο.

4. Τρίποδο στήριξης φωτογραφικής μηχανής. Απαιτούνται τουλάχιστον δύο (2). Χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία βασικών τεχνικών της φωτογραφίας.

5. Φωτογραφική μηχανή μικρού format. Απαιτούνται τρεις (3) τουλάχιστον. Χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία βασικών τεχνικών της φωτογραφίας.

6. Φωτογραφική μηχανή μεσαίου format. Απαιτούνται δύο (2) τουλάχιστον. Χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία βασικών τεχνικών της φωτογραφίας.

7. Φωτογραφική μηχανή μεγάλου μεγέθους, 10X12,5. Απαιτείται μία (1) τουλάχιστον, καθώς και ένα (1) βαρύ τρίποδο, ειδικό για τη στήριξη μηχανών studio. Επίσης, μονάδα συγχρονισμού διαφανειών αποτελούμενη από σύστημα δύο (2) προβολέων.

B.3.2.6. Υγιεινή και Ασφάλεια κατά τη διάρκεια της Κατάρτισης.

Απαιτείται να υπάρχει καλό σύστημα εξαερισμού του εργαστηρίου.

B.3.2.7. Προσόντα Εκπαιδευτών.

Τα μαθήματα μπορούν να διδάσκουν πτυχιούχοι ΑΕΙ και ΤΕΙ ή ισότιμων σχολών εξωτερικού. Τα εργαστηριακά μαθήματα μπορούν να διδάσκουν επικουρικά και απόφοιτοι ΙΕΚ ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε συναφή ειδικότητα.

Είναι επιβεβλημένη η δημιουργία μητρώου εκπαιδευτών βάσει αποδεδειγμένων προσόντων και επαγγελματικής εμπειρίας.

Το μάθημα *Τεχνική βυζαντινής αγιογραφίας φορητής εικόνας* μπορούν να διδάσκουν

α) απόφοιτοι ΑΣΚΤ ειδικευμένοι στην βυζαντινή αγιογραφία

β) αγιογράφοι απόφοιτοι σχολής αρχιτεκτονικής ή ισότιμων αναγνωρισμένων σχολών εξωτερικού. Θα προτιμάται εκείνος που έχει την μεγαλύτερη διδακτική εμπειρία στο αντίστοιχο μάθημα. Το ίδιο θα ισχύει και για τον εκπαιδευτή καθηγητή του μαθήματος *Τεχνική βυζαντινής αγιογραφίας σε τοιχογραφία*.

Οι βοηθοί εργαστηρίου των δύο ανωτέρων μαθημάτων μπορούν να είναι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με πτυχίο προερχόμενο από δημόσιες ή ιδιωτικές σχολές ή ισότιμες αναγνωρισμένες εξωτερικού με γνωστικό αντικείμενο *Τεχνική Βυζαντινής Αγιογραφίας φορητής εικόνας και τοιχογραφίας*. Θα προτιμούνται αυτοί που έχουν την μεγαλύτερη διδακτική εμπειρία στο αντίστοιχο μάθημα.

Το μάθημα *Τεχνική επικοινωνίας επιχειρηματικότητα* μπορούν να διδάσκουν :

- α) Διδάκτορες οικονομικών σχολών και σχολών δημόσιας διοίκησης.
- β) Κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου στα Οικονομικά ή στη Δημόσια Διοίκηση
- γ) Απόφοιτοι σχολών οικονομικών ή πολιτικών/διοικητικών επιστημών.

Το μάθημα *Ηλεκτρονικοί υπολογιστές* μπορούν να διδάσκουν

- α) Διδάκτορες Πληροφορικής
- β) Κάτοχοι Μεταπτυχιακού τίτλου στην Πληροφορική
- γ) Απόφοιτοι σχολών πληροφορικής ή απόφοιτοι τμημάτων σχολών θετικών επιστημών ειδικευμένοι στην πληροφορική.

Το μάθημα *Ιστορία της Τέχνης* μπορούν να διδάσκουν, κατά σειρά προτίμησης :

- α) Διδάκτορες Αρχαιολογίας ή Ιστορίας της Τέχνης, σχολών της Ελλάδας ή ισότιμων σχολών εξωτερικού.
- β) Κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου Αρχαιολογίας ή Ιστορίας της Τέχνης, σχολών της Ελλάδας ή ισότιμων σχολών εξωτερικού.
- γ) Απόφοιτοι τμημάτων Ιστορίας-Αρχαιολογίας με κατεύθυνση Αρχαιολογίας και απόφοιτοι σχολών ιστορίας της τέχνης αναγνωρισμένων σχολών εξωτερικού.

Το μάθημα *Βυζαντινή εικονογραφία* μπορούν να διδάσκουν κατά σειρά προτίμησης :

- α) Διδάκτορες Αρχαιολογίας ή Ιστορίας της Τέχνης, σχολών της Ελλάδας ή ισότιμων σχολών εξωτερικού, ειδικευμένοι στην βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη.
- β) Κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου Αρχαιολογίας ή Ιστορίας της Τέχνης, σχολών της Ελλάδας ή ισότιμων σχολών εξωτερικού, ειδικευμένοι στην βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη.
- γ) Απόφοιτοι τμημάτων Ιστορίας-Αρχαιολογίας με κατεύθυνση Αρχαιολογίας και απόφοιτοι σχολών ιστορίας της τέχνης αναγνωρισμένων σχολών εξωτερικού, ειδικευμένοι στην βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη. Η ειδίκευση στην βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη θα αποδεικνύεται από το πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας του υποψήφιου εκπαιδευτή.

Το μάθημα *Τέχνη-Αισθητική* μπορούν να διδάσκουν :

- α) Απόφοιτοι σχολών Καλών Τεχνών.

β) Ζωγράφοι και αγιογράφοι αποδεδειγμένης κατάρτισης και διδακτικής εμπειρίας στο αντικείμενο.

γ) Ιστορικοί Τέχνης.

Το μάθημα *Φωτογραφία* μπορούν να διδάσκουν :

α) Φωτογράφοι, απόφοιτοι του ΤΕΙ Αθήνας ή ισότιμων σχολών εξωτερικού.

β) Φωτογράφοι αναγνωρισμένης καλλιτεχνικής εμπειρίας ή εμπειρίας σε συγκεκριμένο επαγγελματικό χώρο (διαφήμιση, φωτορεπορτάζ, κλπ.).

γ) Φωτογράφοι, κάτοχοι διπλώματος Ι.Ε.Κ.

Το μάθημα της *Ξένης γλώσσας*, μπορούν να διδάσκουν :

α) Διδάκτορες σχολών αγγλικής φιλολογίας.

β) Κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σχολών αγγλικής φιλολογίας.

γ) Απόφοιτοι σχολών αγγλικής φιλολογίας.

δ) Απόφοιτοι αγγλόφωνων ΑΕΙ τμημάτων Ιστορίας της Τέχνης, Αρχαιολογίας, σχολών Καλών Τεχνών.

Το μάθημα *Νομοθεσία-Δεοντολογία* μπορούν να διδάσκουν :

α) Διδάκτορες νομικοί.

β) Νομικοί, κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου.

γ) Απόφοιτοι νομικών σχολών.

Το μάθημα *Προστασία περιβάλλοντος* μπορούν να διδάσκουν :

α) Διδάκτορες σε αντικείμενο σχετικό με το περιβάλλον.

β) Κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σε αντικείμενο σχετικό με το περιβάλλον.

γ) Περιβαλλοντολόγοι.

B.4. Εξετάσεις Εσωτερικές (κατά τη διάρκεια της κατάρτισης).

Κατά τη διάρκεια της κατάρτισης βασικοί άξονες εξέτασης και έκδοσης αποτελέσματος αποτελούν η πρόοδος κατά την έβδομη εβδομάδα του εξαμήνου και η τελική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου. Κρίνεται σκόπιμος ο συμψηφισμός ενός προφορικού βαθμού στην εξαγωγή του τελικού βαθμού κάθε μαθήματος. Ο προφορικός βαθμός θα εξάγεται από τη συμμετοχή του καταρτιζόμενου στο μάθημα και την εκπόνηση ομαδικής ή ατομικής εργασίας.

B.5. Πανελλήνιες Εξετάσεις Πιστοποίησης της Επαγγελματικής Κατάρτισης.

B.5.1. Προβλεπόμενη διαδικασία Εξετάσεων.

Για την απόκτηση Διπλώματος ή Πιστοποιητικού Επαγγελματικής Κατάρτισης (αναγράφεται Δίπλωμα ή Πιστοποιητικό αν πρόκειται για ειδικότητες Μεταλυκειακές ή Μεταγυμνασιακές αντίστοιχα) στην Ειδικότητα *Αγιογράφου βυζαντινών εικόνων και τοιχογραφιών*, πρέπει να ικανοποιούνται οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- α) Ολοκλήρωση της φοίτησης στο Ι.Ε.Κ. και απόκτηση της Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Β.Ε.Κ.)
- β) Επιτυχία στο Θεωρητικό μέρος των Τελικών Εξετάσεων Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης.
- γ) Επιτυχία στο Πρακτικό μέρος των Τελικών Εξετάσεων Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Όσον αφορά τη διενέργεια των Τελικών Εξετάσεων Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης, συγκροτείται στην Κ.Υ του Ο.Ε.Ε.Κ., Κεντρική Εξεταστική Επιτροπή Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Ε.Π.Ε.Κ.), που έχει ως έργο, την ομαλή και αδιάβλητη διεξαγωγή των εξετάσεων.

Σε περιφερειακό επίπεδο συγκροτούνται κατά τις Εξεταστικές Περιόδους, Πιστοποίησης οι Περιφερειακές Εξεταστικές Επιτροπές Πιστοποίησης (Π.Ε.Ε.Π.). Οι επιτροπές αυτές έχουν ως έργο την οργάνωση και εφαρμογή των διαδικασιών, που είναι σχετικές με τις εξετάσεις αυτές, στην περιφέρεια τους. Τούτο γίνεται με βάση τις, εκάστοτε, ισχύουσες Αποφάσεις του Δ.Σ του Ο.Ε.Ε.Κ. και τις οδηγίες της Κ.Ε.Ε.Π.Ε.Κ. και των Π.Ε.Ε.Π.¹

Η Πιστοποίηση Επαγγελματικής Κατάρτισης, βασίζεται σε εξετάσεις Θεωρητικού και Πρακτικού Μέρους, που διεξάγονται σε Εθνικό Επίπεδο.

Κατά την εξέταση του Θεωρητικού Μέρους επιδιώκεται να διαπιστωθεί κατά πόσον ο απόφοιτος του Ι.Ε.Κ. κατέχει και είναι ικανός να χρησιμοποιεί, σε συγκεκριμένες επαγγελματικές εφαρμογές, τις θεωρητικές γνώσεις που απαιτούνται για την άσκηση του επαγγέλματος.

Κατά την εξέταση του Πρακτικού Μέρους ελέγχονται οι επαγγελματικές ικανότητες και δεξιότητες του εξεταζομένου, όπως αυτές περιγράφονται στο προφίλ του επαγγέλματος και στα επί μέρους επαγγελματικά καθήκοντα.

Δίπλωμα ή Πιστοποιητικό, αν πρόκειται για ειδικότητες Μεταλλουργικές ή Μεταγυμνασιακές αντίστοιχα, δικαιούνται, όσοι επιτύχουν και στις δύο εξετάσεις.

Οι ενδιαφερόμενοι που απέτυχαν, μπορούν να συμμετέχουν εκ νέου στις εξετάσεις Πιστοποίησης. Ο υποψήφιος, ο οποίος επέτυχε μόνο στο Πρακτικό ή Θεωρητικό Μέρος των εξετάσεων, κατοχυρώνει την βαθμολογία στο μέρος αυτό για τρία (3) συνεχή έτη, κατά τη διάρκεια των οποίων συμμετέχει μόνο στις εξετάσεις του μέρους στο οποίο απέτυχε. Αν μέσα στο διάστημα των τριών (3) ετών δεν επιτύχει και στο άλλο μέρος των εξετάσεων, υποχρεούται να συμμετάσχει εκ νέου και στα δύο μέρη των εξετάσεων Πιστοποίησης, με βάση τον ισχύοντα Κανονισμό Κατάρτισης.

B.5.2. Εξεταστέα ύλη θεωρητικού μέρους.

Κατά την εξέταση του Θεωρητικού Μέρους των εξετάσεων Πιστοποίησης, οι εξεταζόμενοι καλούνται να απαντήσουν γραπτώς σε αριθμό ερωτήσεων που αναφέρονται στο Θεωρητικό μέρος του Γνωστικού Αντικειμένου της Ειδικότητας.

Η διάρκεια των εξετάσεων Θεωρητικού Μέρους είναι 3 ώρες.

Υποδείγματα ερωτήσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ: ΘΕΩΡΟΥΜΕ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟ, ΑΝΑΧΡΟΝΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΟΝ ΙΣΧΥΟΝΤΑ ΤΡΟΠΟ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΙΕΚ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ.

Προτείνουμε : α) η διδακτέα ύλη να αποτελεί την εξεταστέα ύλη της πιστοποίησης.

β) Τα θέματα των εξετάσεων να εκδίδονται από επιτροπή ειδικών επιστημόνων ή μελών ΔΕΠ.

Παραθέτουμε ορισμένα υποδείγματα ερωτήσεων από διάφορα αντικείμενα / μαθήματα:

Να συγκρίνετε τον Δαβίδ του Donatello, του Verrochio και του Michelangelo. Να αναφέρετε τα χαρακτηριστικά της τέχνης που διακρίνετε σε κάθε εκδοχή του θέματος. [ερωτήσεις του συγκεκριμένου τύπου θα πρέπει να συνοδεύονται από παράλληλη προβολή διαφανειών]

Η εικονογραφία των σκηνών του Δωδεκαόρτου.

Πώς φωτογραφίζεται μια ελαιογραφία σε εσωτερικό χώρο.

Στάδια προετοιμασίας εικόνας.

Επίδραση της ακτινοβολίας στην φθορά των έργων ζωγραφικής.

Κειμενογράφος word.

Μικροκλίμα εκθεσιακού χώρου.

B.5.3. Εξεταστέα ύλη πρακτικού μέρους.

Κατά την εξέταση του Πρακτικού Μέρους των Εξετάσεων Πιστοποίησης, οι υποψήφιοι εξετάζονται σε θέματα που επιλέγονται από τους εξεταστές από τον κατάλογο στοχοθεσίας πρακτικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων, που περιλαμβάνεται στον ισχύοντα Οδηγό Κατάρτισης.

Αναπτύσσεται η αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή για την πραγματοποίηση των Εξετάσεων Πρακτικού Μέρους και περιγράφεται η μεθοδολογία εξέτασης των πρακτικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων.

Η διάρκεια των εξετάσεων Πρακτικού Μέρους κυμαίνεται από 2 έως 5 ώρες.

Κάθε υποψήφιος εξετάζεται από τρεις (3) εξεταστές. Ο υποψήφιος θεωρείται επιτυχών, εφ' όσον τουλάχιστον δύο από τους τρεις εξεταστές τον χαρακτηρίσουν επιτυχόντα.

B.5.4. Διπλώματα – Πιστοποιητικά – Βεβαιώσεις.

Στους αποφοίτους της *Ειδικότητας Αγιογράφοι βυζαντινών εικόνων και τοιχογραφιών* παρέχονται οι ακόλουθοι τίτλοι:

- α) Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης (Β.Ε.Κ.). Την Βεβαίωση αυτή αποκτούν οι απόφοιτοι των Ι.Ε.Κ. μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της κατάρτισής τους.

ΟΛΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ

- β) Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης επιπέδου μεταδευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Κατάρτισης ή Πιστοποιητικό Επαγγελματικής Κατάρτισης Επιπέδου Ι, αν πρόκειται για ειδικότητες Μεταλυκειακές ή Μεταγυμνασιακές, αντίστοιχα. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η επιτυχής συμμετοχή των κατόχων Β.Ε.Κ. στις εξετάσεις Πιστοποίησης Θεωρητικού και Πρακτικού Μέρους.
- γ) Βεβαίωση Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης. Την Βεβαίωση αυτή αποκτούν όλοι όσοι έχουν επιτύχει στις Εξετάσεις Πιστοποίησης και την χρησιμοποιούν μέχρι να εκδοθεί το Δίπλωμά τους.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β'

¹ Το όλο πλαίσιο λειτουργίας ρυθμίζεται με την, υπ. αριθμ. 2026354/4115/0022/ΦΕΚ 509, τ.Β'/1.7.96 (Εθνικό Σύστημα Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης), Υπουργική Απόφαση, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.